विद्यालय शिक्षा ऐन २०८० को मस्यौदामा समावेश भएका विषयमा ने.शि. महासङ्घको सुझाव

क्र.सं.	परिच्छेद	दफा	विषय	भएको	हुनुपर्ने	आधार
1.	१	२ (ग) परिभाषा	अभिभावक	संरक्षक वा माथवरलाई अभिभावक मानेको ।	विद्यार्थीको आमाबाबु, बाजेबज्यै र संरक्षक मात्र अभिभावक हुनसक्ने व्यवस्था गर्ने ।	केटाकेटीलाई घरायसी काममा राखेर वि.व्य.स.मा जाने प्रबृत्ति कम हुने ।
2.		२ (घ)	आधारभूत शिक्षा	१ देखि ८	प्रारम्भिक बालकक्षा देखि कक्षा ८सम्म हुनुपर्ने ।	विद्यालय शिक्षाको आधारभूमि प्रारम्भिक बालशिक्षा भएकोले ।
3.	२	५	अनुमती	स्थानीय तहले	आधारभूत तहको स्थानीय तह आफैंले र माध्यमिक तहको स्थानीय तह र जि.शि.का.को सिफारिसमा प्रदेश निर्देशनालयले ।	अन्तराष्ट्रिय अभ्यास अनुसार विद्यालय शिक्षामा प्रदेशको भूमिका समेत सुनिश्चित गर्न ।
4.	२	८	शिक्षणको माध्यम भाषा	गणित,विज्ञान र कम्प्युटर अङ्ग्रेजीमा अध्यापन गर्नुपर्ने ।	गणित, विज्ञान र कम्प्युटर विषय अङ्ग्रेजी वा नेपालीमा अध्यापन गर्नुपर्ने ।	शिक्षक उपलब्धता र विद्यार्थीको भाषागत कठिनाइ दृष्टिगत गर्दा ।
5.		१२	विद्यालय बन्द गर्ने ।	स्थानीय कानुनले तोके वमोजिम ।	प्रदेश कानुनले तोके वमोजिम ।	स्थापना /सञ्चालन गर्ने र बन्द गर्ने निकाय अलग बनाउन उचित हुने ।
6.		१६(२)	प्र.अ.सम्बन्धी व्यवस्था	शिक्षा कार्यालय प्रमुख, पालिकाको प्रशासकीय अधिकृत र शिक्षा कार्यालयले तोकेको शिक्षाविद् रहेको समितिले छनोट गर्ने ।	तोकिएको योग्यता पुगेका स्थायी शिक्षकबाट खुला प्रतिस्पर्धा गराइ **शिक्षक सेवा आयोग**को सिफारिसमा जि.शि.का.ले प्रधानाध्यपक नियुक्त गर्ने ।	प्रधानाध्यापक छनोट निष्पक्ष हुने र पालिकाले आग्रहका आधारमा हटाउन र खोस्न सक्ने अवस्था नरहने । विद्यालय प्रशासनमा स्थिरता हुने ।

7.		१७	वि.व्य.स.	अभिभावकको संयोजकत्वमा गठन गर्ने ।	वि.व्य.स.गठनको अधिकार पालिकामा भए पनि वि.व्य.स.को स्वरुप कस्तो र त्यसमा को को रहने प्रष्ट पार्न सङ्घीय ऐनमा प्रारुप दिने । स्वरुपः (कम्तीमा २ महिला सहित ५ जना अभिभावकबाट, वडाध्यक्ष वा निजले तोकेको वडासदस्य पदेन सदस्य, प्रधानाध्यापक पदेन सदस्य सचिव ,एकजना शिक्षक प्रतिनिधिसहित ९ जन हुने ।)	-अभिावकको भूमिका बृद्धि तथा समावेशीकरणको सुनिश्चिती गर्न एवम् एकरुपता कायम गर्न । - वि.सं. २०७८।११। ०९मा शिक्षा मन्त्रालय र महासङ्घ बीच भएको सहमतीको बुँदा नं. ९ अनुसार ।
8.		१९	अनुमती रद्ध गर्ने	स्थानीय तहले	आधारभूतको स्थानीयतहले र मावि को स्थानीयतह र जि.शि.का. को सिफारिसमा प्रदेश निर्देशनालयले ।	विद्यालय शिक्षामा प्रदेशको भूमिका प्रभावकारी बनाउन ।
9.		२०(३)	प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र	सहयोगी कार्यकर्ता	- बाल विकास केन्द्रका अध्यापन कर्तालाई शिक्षक भन्ने र यस तहलाई विद्यालय संरचनाभित्र ल्याउनुपर्ने । - बालविकास तहमा प्राथमिक तृतीय सरहको दरबन्दी सिर्जना गर्ने र आन्तरिक/खुला प्रतियोगिता मार्फत् आयोगबाट स्थायी गर्ने तथा परीक्षामा सामेल हुन उमेरको हद नलाग्ने ।	विद्यालय शिक्षाको आधार नै बाल शिक्षा भएकोले ।

10		२२	जिल्ला शिक्षा कार्यालयको काम	नौ ओटा कामहरु उल्लेख छन् ।	यसमा निम्न काम थप्ने : १.शिक्षक-कर्मचारीको का.स.मू.सम्बन्धी कार्य । २.जिल्ला भित्रको अन्तरपालिका शिक्षक-कर्मचारी सरुवा । ३.लामो विदा(अध्ययन,वेतलवी, असाधारण विदा स्वीकृती, ४.शिक्षक कर्मचारीको विभागीय कार्यबाही र शिक्षक किताबखानासँग सम्बन्धित निवृत्तीभरण सम्बन्धी कार्य ।) ५.विद्यालय शिक्षा सम्बन्धी समन्वय गर्ने ।	सङ्घीय संरचनाको समेत भूमिका कायम राख्न ।(संविधानको धारा २२० उपधारा ७(ग) ले जिल्लामा सङ्घ र प्रदेशको काम हेर्ने गरी कार्यालयहरु रहन सक्ने प्रबन्ध गरेको छ ।
11	परिच्छेद ३	दफा २४	रा.पा.परिषदको काम	यो बुँदा उल्लेख छैन ।	ज)स्थानीय पाठ्यक्रमको प्रारुप तयार गर्ने र स्थानीय तहले तयार भएका पाठ्यपुस्तक स्वीकृती दिने ।	यसले पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक स्तरीय हुने तथा शिक्षाको राष्ट्रिय उद्देश्य अनुरुप हुने ।
12		दफा २७ उपदफा १	परीक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापन	एसइइ परीक्षा हटाएको ।	प्रदेश तहले गर्ने गरी एसइइ (कक्षा १० को परीक्षा) राख्ने ।	स्तरीकृत परीक्षाको सङ्ख्या बढ्दा शैक्षिक गुणस्तरमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने ।(सकिन्छ भने ५ मा पनि राखौं)
13	४	दफा २८	रा.प.बोर्डको गठन	महासङ्घको प्रतिनिधित्व छैन ।	अध्यक्ष, ने.शि.महासङ्घ-सदस्य थप गर्ने ।	शिक्षक समुदाय र बोर्ड बीच सहकार्य र अपनत्व बढ्ने ।

14	५	दफा ३९को ३(क)	शिक्षक सेवाको गठन	आधारभूत शिक्षक १ देखि ५ सम्म साधारण	प्रारम्भिक बालकक्षा देखि कक्षा ५ सम्म साधारण अध्यापन गर्ने शिक्षकलाई साधरण ।	प्रारम्भिक बाल शिक्षालाई विद्यालय संरचना भित्र पार्नु पर्ने भएकोले ।
15		दफा ४०	शिक्षकको श्रेणी विभाजन	तीन श्रेणी(प्रथम, द्वितीय र तृतीय)	चार श्रेणी (विशिष्ठ, प्रथम, द्वितीय र तृतीय) समावेश गर्ने ।	शिक्षक पेसाप्रति आकर्षण बढाउन ।
16		दफा ४२(क)	शिक्षकको दरबन्दी	विद्यार्थी सङ्ख्या, विषयगत र कक्षागत आवश्यकताको आधारमा शिक्षक दरबन्दी रहनेछ ।	आधारभूत तह(१-५) मा प्रधानाध्यापक बाहेक कक्षागत, आधारभूत तह(६-८) र माध्यमिक तहमा प्रधानाध्यापक बाहेक विषयगत शिक्षकको दरबन्दी रहने छ ।	आवश्यक शिक्षक सङ्ख्या सुनिश्चित गर्न ।
17		दफा ४३(१)	शिक्षक दरबन्दी मिलान र हस्तान्तरण	दरबन्दी स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने ।	१.सङ्घबाट स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुन नहुने सङ्घीय तहमा नै रहनुपर्ने । २.हस्तान्तरण गर्ने प्रयोजनमा आकर्षक सुविधा सहित रोज्ने अवसर दिइनु पर्ने ।	-सबै सेवा शर्त सुविधा केन्द्रबाट प्रदान गर्ने भएपछि दरबन्दी मात्र त्यहाँ दिनुको कुनै औचित्य रहँदैन । - एकप्रकारको सेवाशर्तमा भर्ना भएको पेसाकर्मीलाई उसको मन्जुरी विना त्यो परिवर्तन गर्न नपाइने कानुनी सिद्धान्त ।
18		दफा ४३ (४)	राहत कोटा	राहत, साविक उमावि र विशेष शिक्षा कोटा , दरबन्दीमा बदलिने ।	राहत,साविक उमावि, विशेष शिक्षा, शिक्षण सिकाइ अनुदान कोटा, प्राविधिक धार कोटा स्वतः दरबन्दीमा परिणत हुने ।	एकै खालका सेवा शर्त सुविध हुने शिक्षकको प्रबन्ध गर्न ।

19		दफा ४३ (५)	पदपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था	स्थानीय तहले पदपूर्ति गर्ने ।	आयोगको सिफारिसमा स्थानीय तहले नियुक्त गर्ने ।	नियुक्ति र पदपूर्ति फरक प्रक्रिया हुन् ।
20		४३(७)	दरबन्दी पुनर्वितरण	४३(१) अनुसारको भाषा छ ।	स्थानीय तहले सङ्घीय कानुन अनुसार बनेको मापदण्ड र कार्यविधिअनुसार पालिका भित्र दरबन्दी पुनर्वितरण गर्न सक्ने ।	शिक्षा सम्बन्धी मापदण्ड सङ्घको हुने भएकोले ।
21		४३(९)	दरबन्दीको पदपूर्ति	शि.से. आ.को सिफारिसमा स्थानीय तहले पदपूर्ति गर्ने ।	आयोग सिफारिसमा स्थानीय तहले नियुक्त गर्ने ।	पदपूर्ति शिक्षक सेवा आयोगबाट हुने भएकोले ।
22		४४(१) को क र ख	शिक्षक सेवाको पदपूर्ति तालिका	प्रथम, द्वितीय र तृतीय गरी ३ श्रेणी मात्र रहेको ।	विशिष्ट सहित चार ओटा श्रेणी विभाजन गर्ने र प्रतिशत मिलाएर तालिका बनाउने ।	शिक्षण पेसामा आकर्षण बढाउन ।
23		४४(३)	स्थायीत्वको लागि आयोगको प्रतिस्पर्धा	सिमित प्रतिस्पर्धा (आन्तरिक) ५०% र खुला ५०%	राहत, साविक उमावि र अस्थायी /करार, शैक्षिक अनुदान,विशेष शिक्षा र प्राविधिक धारका शिक्षकलाई समायावधि हेरी दुई हिस्सामा १००%, र ७५% को आन्तरिक प्रतिस्पर्धाको परीक्षा गर्ने र परीक्षामा उत्तीर्ण नहुनेलाई अस्थायी शिक्षक सरह गोल्डेन हेन्डसेकको प्रबन्ध गर्ने ।	- २०७५ सालको अस्थायी शिक्षक व्यवस्थापनको नजीर अनुसार । - नेपाल सरकार र ने.शि. महासङ्घ बीचर भएको २०८० असोज ५ को सहमतीको बुँदा नं. २(ट) अनुसार ।
24		४४(६)	साविक उ.मा.वि (११ र १२ का शिक्षक)	खुला परीक्षामा सामेल हुन एकपटक उमेरको हद नलाग्ने	खुला तथा तोकिएको आन्तरिक परीक्षा दिन उमेरको हद लाग्ने छैन ।	अब स्थायी हुँदा योगदानमा आधारित निवृत्तीभरण लागू हुने भएकोले उमेरको हद प्रासङ्गिक छैन ।

25		४७(२)	खाली पद आयोगमा पठाउने ।	स्थानीय तहको प्रशासकिय प्रमुखले	स्थानीय तहले जि.शि.का.मा पठाउने र जि.शि.का.ले पालिकागत तथ्याङ्क सहित आयोगमा पठाउने ।	आधारभूतको परीक्षाको एकाइ जिल्ला र माध्यमिक तहकालागि प्रदेश रहेकोले ।
26		४८(२)	नियुक्ति र पदस्थापना	आयोगले तोकेको योग्यता कमको आधारमा पदस्थापना गर्नुपर्ने ।	आयोगले तोकेको योग्यताकमको आधारमा रिक्त दरबन्दी रोज्न लगाई पदस्थापना गर्नुपर्ने ।	निष्पक्षताको लागि ।
27		४९	व्यक्तिगत विवरण	स्थानीय तहले ।	स्थानीय तहले जि.शि.का.मा र जि. शि.का.ले शिक्षक किताब खानामा पठाउने ।	पालिका र जिल्लाको काममा समन्वय र सम्बन्ध हुने ।
28		दफा ५० (घ)	शिक्षकको योग्यता	प्रवेश उमेर ३५ वर्ष	४० वर्ष नै कायम राख्ने ।	पहिले देखि रही आएको ।
29	६	५३ (१)	तलब भत्ता	उल्लेख छैन ।	- शिक्षकको तलबभत्ता समान तह रश्रेणीका निजामती कर्मचारीकोभन्दा कम हुनेछैन - एकतहमा स्थायी भएका शिक्षक खुला परीक्षाबाट अर्को तहमा स्थायी भएमा निजको तलवभत्ता पहिले खाएको तलव र ग्रेडको योगफलभन्दा कम हुने छैन ।	-शिक्षक र कर्मचारी बीचको तलवको समानताको् सुनिश्चितीको लागि । - खाइपाई आएको सुविधा घट्न नहुने सिद्धान्त अनुसार
30		५३(२)	ग्रेड(तलब बृद्धि)	लेखिएको छैन र थप्नुपर्छ ।(उपदफा ७ र ८)	-शिक्षकको अधिकतम ग्रेड सङ्ख्या समान तह र श्रेणीका निजामती कर्मचारीसँग बराबर हुनेछ ।	- मौजुदा ग्रेड विभेद अन्त्य गर्न । - शिक्षण पेसा आकर्षक बनाउन ।

					- सबै तालिम प्राप्त स्थायी शिक्षकलाई प्राविधिक ग्रेडको व्यवस्था गरिनेछ ।	
31		दफा ५८	औषधी उपचार खर्च सम्बन्धी व्यवस्था ५८(४) थप गर्ने ।	-थप औषधीउपचार खर्च हटाएको(शिक्षा नियमावली २०५९ ले दिएको सुविधा हाल हटाइएको छ)	स्थायी सेवा बीस, पच्चीस र तीस वर्षभन्दा बढी हुनेको हकमा क्रमशः १०, १५ र २० प्रतिशत उपचार खर्च थपहुनु पर्ने प्रबन्धको निरन्तरता दिने व्यवस्था गर्ने ।(पहिले पाएको सुविधा)	खाइपाइ आएको सुविधा घटाउन नमिल्ने ।
32		५९	शिक्षकले पाउने विदा	हाल ७ खालका विदा मात्र छन् ।	वेतलवी विदा थप्नु पर्ने ।(यो पहिले देखि पाइ आएको सुविधा हो ।)	खाइपाइ आएको सुविधा घटाउन नमिल्ने ।
33	७.	दफा ६० (२)	शिक्षकको सरुवा	सबै स्थानीय तहले गर्ने गरी प्रस्तावित गरिएको ।	-पालिकाभित्रको सरुवा शिक्षक को निवेदन र दुबैतिरको वि.व्य.स.को सिफारिसमा स्थानीय तहले गर्ने । -जिल्लाभित्र अन्तरपालिका सरुवा दुबै स्थानीय तहको सिफारिसमा जि.शि.का.ले गर्ने । -प्रदेश भित्रको जिल्लान्तर सरुवा दुबै तिरको जि.शि.का.को सिफारिसमा प्रदेश निर्देशनालयले गर्ने । - अन्तर प्रदेश सरुवा प्रदेश निर्देशनालयको सिफारिसमा शिक्षा विभागले गर्ने ।	-तहगत सरुवाले शिक्षक र शिक्षाका सबै तहका एकाइ बीच सम्बन्ध रहने - पालिकाबाट हुनसक्ने पूर्वाग्रह र ज्यादती छेकिने - शिक्षा मन्त्रालय र ने.शि.महासङ्घको २०७८ फाल्गुण ९ मा भएको सहमतीको बुँदा नं. ७ अनुसार ।

34		६०(५)	कार्यरत शिक्षकको अन्तरपालिका सरुवा	३ वर्ष पूरा नभएसम्म सरुवा गर्न पाइने छैन ।	१ वर्ष पूरा नभएसम्म सरुवा गर्न पाइने छैन ।	पहिले पनि १ वर्ष रहेको ।
35		दफा ६१ (१)	शिक्षकको बढुवा	तीन ओटा (आन्तरिक प्रतियोगिता, कार्यक्षमताको मूल्याङ्कन तथा जेष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन) मात्र आधार छन्	-आवधिक बढुवा(हरेक दश वर्षमा) समेत थपी ४ ओटा आधार बनाउने ।	-लामो समय बढुवा नभएका शिक्षकलाई न्याय दिन ।(२०६० र २०६३ मा स्थायी भएका थुप्रै शिक्षक अझै तृतीय श्रेणीमा नै रहेको अवस्था छ ।)
36		६१(३)	कासमू प्राप्ताङ्क	(क) मा ३० र (ख) मा ४० उल्लेख छ ।	दुबैमा समान अर्थात् ३५ र ३५ गराउने ।	जेष्ठतालाई सम्मान गर्न ।
37		७०(३)	बढुवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था	विशिष्ट श्रेणीको दुइटा पद रहने ।	यो पद सके कम्तीमा ५ गराउने ।	२०८०।०६।०५ को सहमती ।
38		७०(४)	बढुवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था	विशिष्ट श्रेणीको बढुवामा प्रथम श्रेणीमा १५ वर्ष सेवा अवधि हुनुपर्ने ।	विशिष्ट श्रेणीको बढुवामा कम्तीमा ५ वर्षको सेवा अवधि भएको हुनु पर्ने प्रबन्ध गर्ने ।	-सबै श्रेणीमा एकरुपता कायम गर्न । - २०८० को सहमतीको बुँदा २(ख)
39		७०(६)	बढुवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था	हाल छैन र त्यसैले थप्ने ।(दफा ६ र ७)	क)तल्लो तह(प्रा.वि./ नि.मा) तहमा कार्यरत शिक्षकको माथिल्लो तहको योग्यता र तालिम भएमा तिनको बढुवा गर्दा माथिल्लो तह(क्रमश: नि.मा./मा.वि)मा बढुवा हुने व्यवस्था गर्ने ।	-योग्यता भएको शिक्षकलाई माथिल्लो तहमा लैजान । - शिक्षकलाई उत्साहित र अभिप्रेरित गर्न ।

					ख)एउटै श्रेणीमा १० वर्ष सेवा गरेका शिक्षकको स्वतः एक श्रेणी बढुवा हुने व्यवस्था गर्ने ।	
40	८	दफा ७३	राजनैतिक कियाकलापमा संलग्न हुन नहुने ।	सदस्यता लिने तथा राजनैतिक गतिविधिमा संलग्न हुन निषेध ।	- पार्टीका विभिन्न तहका समितिको पदमा रहन, राजनीतिक पद लिन, राजनीतिक चुनाव लड्न र प्रचारमा सामेल हुन नहुने विषय मात्र लेख्ने ।	वैचारिक आस्था राख्न पाउने अधिकार(संविधानको धारा १८(३) को सम्मान गर्न ।(यो कुरा शिक्षकको आचार संहितमा राख्ने)
41		७४(२)	लेख प्रकाशन तथा प्रसारण	पेसागत हक अधिकार र सुरक्षाको पक्षमा लेख्न पाउने बारे मौन ।	पेसागत हक ,अधिकार र सुरक्षाका पक्षमा लेख्न र प्रकाशन गर्न पाइने व्यवस्था गर्ने ।	पेसागत हक अधिकारको सुरक्षाको पक्षमा उभिन । ट्रेड युनियन अधिकार (संविधानको धारा ३४(३)
42		७५	-दान उपहार आदि	लिन नपाउने ।	यो दफा अनावश्यक ।	यसको कुनै सान्दर्भिकता छैन ।
43		७६	-सहकारी लगायतको संलग्नता ।	रहन नपाउने ।	यो दफा पनि अनावश्यक ।	
44		७८	प्रदर्शन र हड्ताल गर्न ।	प्रदर्शन र हड्ताल गर्न प्रतिबन्ध गरेको	यो दफा संविधानको धारा ३४(३) विपरित हुनाले हटाउने	संविधानको भावना विपरित रहेको ।
45		दफा८९,८० ८१,८२ र ८३	विविध विषय	निषेध गरिएको ।	आचार संहितामा राख्ने ।	विगतमा पनि यस्ता कुरा आचारसंहितमा भएको ।
46		दफा ८४(ख) र (ग)	चेतावनी दिन सकिने	-आदेश पालना नगरेमा । - पदीय मर्यादा अनुकूल कार्य नगरेमा ।	-आदेश शब्द हटाउने । कस्तो आदेश भनी परिभाषित गर्ने । - यो पनि खासरुपमा परिभाषित छैन ।	ठोस अर्थ नहुने शब्दावली वा वाक्य राख्न हुँदैन ।

47		८८(१)	सेवाबाट हटाउने ।	(ग)बुँदा रहेको(यो कसरी प्रमाणित गर्ने)	यी हटाउने ।	यसमा गलत नियत राखेर कार्बाही गर्न ठाउँ रहन्छ ।
48		८९(ख)	दफा ८७ को तलब बृद्धि तथा बढुवा रोक्का गर्ने कारबाही ।	सजाय गर्ने अधिकारी: स्थानीय तहको प्रमुख प्रशाशकीय अधिकृत ।	जिल्ला शिक्षा अधिकारी	- स्थानीय आग्रहबाट शिक्षकलाई जोगाउन ।
49		८९(ग)	सेवाबाट हटाउने कारबाही	सजाय गर्ने अधिकारी: स्थानीय कार्यापलिका	प्रदेश निर्देशनालयको प्रमुख/ शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको प्रमुख ।	-बढुवा प्रदेशमा हुँदा कार्वाही अधिकार प्रदेशमा हुनुपर्ने । - हाल रहीरहेको प्रबन्ध । - २०८०।०६।०५ को सहमती ।
50	१०	दफा ९९(४)	निवृत्तीभरण	२०७५ चैत्र ४ अघि स्थायी हुने शिक्षकको हकमा सेवा निवृत्त हुँदा पेन्सन अवधि नपुगे बढीमा सात वर्ष अस्थायी अवधि थप्ने ।	-यो ऐन जारी हुनभन्दा अघि स्थायी हुने शिक्षक उमेरका कारण सेवा निवृत्त हुँदा पेन्सन अवधि नपुगे अस्थायी सेवाबाट आवश्यक अवधि थप्न मिल्ने व्यवस्था गर्ने । - आयोगको परीक्षा दिंदा ४० ननाघेका तर नतिजा आई नियुक्ति लिंदा ४० नाघेको कारणले निवृत्तीभरण नपाउने शिक्षकलाई परीक्षा दिंदाको समयलाई सेवा शुरु मानी निवृत्तीभरण दिने ।	-हालको नयाँ सहमती अनुसार । (२०८०।०६।०५) - लामो अस्थायी सेवा गरेर स्थायी भएका शिक्षकलाई न्याय दिन ।

51		९९	दफा ७ थप गर्ने । टुटेको सेवा अवधि	टुटेको अवधि गणना गर्ने प्रबन्ध छैन ।	द्वन्द पीडित, द्वन्द कालमा मारिएका, लामो समय शिक्षक आन्दोलनमा भूमिका अदा गरेका शिक्षकहरु, पञ्चायतकालमा राजनैतिक आरोपमा निष्काशननमा परेका शिक्षकहरुको टुटेको अवधि जोडी सुविधा(उपादान वा पेन्सन) दिने व्यवस्था गर्ने ।	हालको नयाँ सहमती (२०८०) अनुसार ।
52		१०६(३)	पुनः बहाली भए सुविधा पाउने	द्वन्द पीडित शिक्षक रहेको ।	द्वन्द पीडित र द्वन्दकालमा मारिएका र शिक्षक आन्दालेनमा लागेका र सेवा नजोडिएका कारण सुविधा नपाएका तथा पञ्चायत कालमा निष्कासनमा परेका शिक्षकहरु समावेश गर्ने ।	सबै पीडितलाई समान न्याय दिन ।
53		दफा १०७(२)	योगदानमा आधारित निवृत्तीभरण	२०७५चैत्र ४ सम्मको समय सिमा राखिएको । अर्थात निवृत्तीभरण कोष ऐनको मिति विधेयकमा लेखिएको ।	यो ऐन जारी भएपछि भनी समय सिमा राखिनुपर्ने र यो ऐन जारी हुनु अघि स्थायी नियुक्ती पाएका सबै शिक्षकले पुरानै प्रणालीबाट पेन्सन दिने व्यवस्था गर्ने । त्यसपछि स्थायी हुनेको हकमा योगदानमा आधारित निवृत्तीभरण लागू गर्ने ।	-निजामती सरह गर्ने । -शिक्षकको हकमा अर्को प्रणाली आरम्भ नभएकोले ।

54	११	१०८(३)	विद्यालय कर्मचारी रहने ।	कर्मचारीको सेवा शर्त सुविधा स्थानीय तहको कानुन वमोजिम हुने ।	-कर्मचारीको सेवा शर्त सुविधा सङ्घीय कानुनले तोकेको राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार हुने ।	सहमती अनुसार ।
55		१०९(४)	कर्मचारी सम्बन्धी विशेष व्यवस्था ।	स्थायी हुने प्रयोजनका लागि परीक्षा लिने ।	- अहिले कर्मचारीका कोटामा कार्यरत रहेका कर्मचारीको हकमा उमेरको हद नलगाई आयोगबाट आन्तरिक परीक्षा द्वारा स्थायी गर्ने व्यवस्था गर्ने ।	सहमती अनुसार ।
56		१०९(७)	विद्यालय कर्मचारी को तलव भत्ता	तलवभत्ता स्थानीय तहले व्यहोर्ने ।	तलबभत्ता नेपाल सरकारले व्यहोर्ने	स्थानीय तहमा त्यो आर्थिक क्षमता रहँदैन ।
57		१४०(२)	प्रदेश तहको अधिकार ।	(ञ) थप गर्ने ।	सङ्घीय ऐनमा तोकिए वमोजिम विद्यालयको स्वीकृती र खारेजी एवम् शिक्षकको विभागीय कार्बाही	प्रदेशलाई दिएका अधिकारहरुको व्यवस्थापनका लागि ।
58		१४०(३) को ग	स्थनीय तहको अधिकार ।	आधारभूत र माध्यमिक तहको अनुमती, सञ्चालन र नियमन	तोकिए वमोजिम विद्यालयको अनुमती , सञ्चालन र नियमन ।	अधिकारको बाँडफाँड पछि अवस्थालाई समायोजन गर्न ।
59	१५	१५७	मार्ग दर्शनको रुपमा लिनु पर्ने ।	मार्गदर्शनको रुपमा लिने ।	यो ऐनसँग बाझिने गरी स्थानीय र प्रदेश तहले ऐन बनाउन पाउने छैन ।	-सङ्घीय ऐन मानक ऐन भएकोले र २०७८ को सहमतीको बुँदा नं १२
60	१५	१६०(च)	राष्ट्रिय मापदण्ड बनाउन सक्ने ।	सर्वाजनिक विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी सम्बन्धी व्यवस्था ।	सर्वाजनिक विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको व्यवस्थापन र दरबन्दी सम्बन्धी व्यवस्था ।	मुख्य दायित्व सङ्घको रहेकोले ।

<table>
<tr><td>61</td><td>१५</td><td>१६१</td><td>नियम बनाउने अधिकार ।</td><td>(ब) र (भ) थप गर्ने</td><td>- राष्ट्रिय योग्यता प्रारुप ।
-अनौपचारिक र आजीवन शिक्षा ।</td><td>- छुटेको ।</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="5">छुटेका विषयहरुः परिच्छेद-१५ विविधमा हाल्ने ।
१ शिक्षण काउन्सिल : शिक्षक-कर्मचारीको रजिस्ट्रेसन, तालिम र पेसागत विकासमा काम गर्न एक शिक्षण काउन्सिल रहने ।
२. पद समायोजनः यस अघि तात्कालीन शिक्षक छनोट समिति वा आयोग द्वारा सोझै प्रा.वि.द्वितीय, नि.मा.द्वितीय श्रेणीबाट सेवा प्रवेश गरेका र त्यही पढबाट बढुवा समेत भएका शिक्षकहरुको हकमा उनीहरुको पद अनुसार माथिल्लो तहको समान स्तरको माथिल्लो तहको पदमा समायोजन हुने । दफा ४२ मा थप्ने ।
३. आन्तरिक परीक्षाको व्यवस्थाः विभिन्न कारणबाट आन्तरिक परीक्षामा सामेल हुन नपाइ विस्थापनमा परेका तात्कालीन अस्थायी शिक्षकलाई परीक्षा दिन पाउने व्यवस्था गर्ने
४. शिक्षक अस्पतालः शिक्षकको सुविधा युक्त उपचारको लागि शिक्षक अस्पतालको प्रबन्ध गर्ने ।</td><td></td></tr>
</table>

नोटः शिक्षकको आचरण,विभागीय सजाय,वर्खास्तगी जस्ता कुरा नियमावलीमा राख्ने ।

समाप्त